

Zeytinbağı'ndaki Fatih Camisi'nin önemi, Bizans kilise mimarisinde, orta dönemden itibaren birçok örneği görülen ve kapalı Yunan haçı planı olarak adlandırılan tipin en erken örneklerinden biri, belki de ilki sayılmasıdır. İkonoklasms'un 9. yüzyıl ortalarında sona ermesiyle başlayan orta Bizans döneminde, kilise mimarisinde yeni bir plan tipi uygulanmıştır. Kapalı Yunan haçı planlı yapılar olarak adlandırılan bu eserler, başta başkent İstanbul (Konstantinopolis) olmak üzere imparatorluğun bütün bölgelerinde, 11. yüzyıldan sonra ise Rusya ve Bizans kültürünün etki alanı içinde kalan coğrafyalarda, yüzyıllar boyunca denenmiştir. 20. yüzyılın başlarından itibaren, araştırmacılar bu plan tipinin kökeni ve Bizans mimarisindeki gelişim çizgisi üzerinde farklı görüşler öne sürmüşlerdir. Araştırılan konulardan biri de, Bizans sanatında bu plan tipini yansıtan ilk örneğin hangi yapı olduğuna ilişkindir. Plan tipinin tarihlenebilen ve günümüze gelebilen en erken örneği, İstanbul'daki Konstantin Lips Manastırı'nın Theotokos'a adanan kuzey kilisesidir (Fenari İsa Cami) ve 907 yılında inşa edilmiştir. Birçok araştırmacı kapalı Yunan haçı planlı kiliselerin başkentten önce Anadolu'da denenmiş olabileceği görüşünü savunmaktadır.